

9 בפברואר, 2010
תיק 901
מספרנו: 2010-0074
(בתשובה נא לציין את מספרנו)

לכבוד
השופט (בדימוס) מיכה לינדנשטראוס
מבקר המדינה

כבוד המבקר,

הנדון: הצעה לרפורמה במוסד הביקורת הפנימית של משרדי הממשלה

הנני פונה אליך בשם תנועת "אומץ" בהצעה לשנות את המהות ואת המבנה הארגוני של מוסד המבקר הפנימי במשרדי הממשלה ובתאגידים הממשלתיים.
המצב הנוכחי, על פי חוק הביקורת הפנימית, תשנ"ב-1992 אינו מאפשר לביקורת הפנימית לקיים ביקורת מעמיקה ואמיתית במשרדי הממשלה מן הסיבות הבאות:

- א. המבקר הפנימי של משרד ממשלתי הוא עובד המשרד וכפוף מנהלית, במעמדו, שכרו, תנאי עבודתו וכו' להנהלת המשרד.
- ב. השר הממונה על המשרד או מנכ"ל המשרד הם אלה הממנים את המבקר הפנימי [סעיף 2 (ב) לחוק].
- ג. המבקר הפנימי כפוף לשר או למנכ"ל ועל כן הוא נושא באחריות ישירה בפניהם כמי שממונים עליו [סעיף 5 (א) וסעיף 5 (ה) לחוק].
- ד. תוכנית העבודה השנתית או התקופתית של המבקר הפנימי מאושרת על ידי הממונה עליו – השר או המנכ"ל או מי שהשר מינה, במשרדו, כממונה של המבקר.
- ה. המבקר הפנימי מגיש את הדו"חות שלו למי שממונה עליו [בד"כ השר או המנכ"ל].
- ו. הנהלת המשרד דנה בממצאי הדו"ח, אך לא קיימת חובה לפרסם ברבים את הדו"חות ואף לא לעובדי המשרד.
- ז. ניתן להבין מסעיף 2 (ג) לחוק כי למבקר הפנימי אין סמכות לעיין במידע המצוי ביחידת החשבות של המשרד.

כל האמור לעיל מבהיר כי הביקורת הפנימית במשרדי הממשלה אינה מסוגלת למלא תפקיד של ביקורת אמיתית. המבקר כפוף לשר או למנכ"ל, הוא **עובד המשרד**, שאת פעולותיו הוא אמור לבקר, כלומר תנאי עבודתו ובעיקר קידומו תלויים לחלוטין בממונים עליו, **תוכניות העבודה** שלו נקבעות על ידי השר והמנכ"ל ועל כן הוא לא יערוך ביקורת על שום נושא בעייתי ושנוי במחלוקת, קל וחומר שלא יערוך ביקורת בכשלים של המשרד **והדו"חות שלו ייגנזו** בהנהלת המשרד ולא יראו אור יום ולא יזכו לשום דיון ציבורי.

המסקנה הברורה מן האמור לעיל היא שאין כל משמעות לעבודת המבקר הפנימי במשרדי הממשלה.

ומכאן ההצעה לרפורמה:
במשפט אחד – המבקרים הפנימיים של משרדי הממשלה יהיו עובדי משרד מבקר המדינה וממילא כפופים למבקר ולנוהלי משרדו.

מעמד המבקרים הפנימיים יהיה דומה למעמדם של חשבי משרדי הממשלה, שהם עובדי החשב הכללי במשרד האוצר וכפופים לו ולנוהלי עבודתו.

שינוי ארגוני זה ישנה לחלוטין את מעמדם ודרכי עבודתם של המבקרים הפנימיים:

- א. הם יהיו בלתי תלויים בהנהלת המשרד שבו יהיו מוצבים
- ב. הקידום והקריירה שלהם יהיו במסגרת משרד מבקר המדינה: למשל – הם יתחילו את מסלול עבודתם כמבקרים במשרדי ממשלה קטנים, יעברו לתפקיד מטה במשרד הראשי של המבקר, יתמנו כמבקרים במשרדי ממשלה גדולים ושוב יחזרו למטה לתפקיד בכיר וכך הלאה.
- ג. תוכנית העבודה השנתית והתקופתית שלהם תקבע על פי שיקול דעתם ודעת מבקר המדינה, אך בתיאום עם הנהלת המשרד המבוקר.
- ד. עצם נוכחותם הקבועה במשרד הממשלתי תשפיע על קיום החוק והנהלים בכל המערכת המשרדית.
- ה. הערה: נכון הוא כי גם מבקר המדינה יכול להחליט לערוך ביקורת מעמיקה בכל משרד ממשלתי שיבחר, אך בפועל אין הוא יכול לכסות אל כל המשרדים ופועל לפי סדר עדיפויות הנקבע על ידו. השינוי הארגוני יצור כיסוי מתמיד של כל המערכת הממשלתית.

כבוד המבקר, ברצוני להביא לידיעתך כי מועצת תנועת "אומץ" הקימה בימים אלה ועדה לביקורת המדינה המורכבת מחברי הכנסת לשעבר מדין יתום, רן כהן, קולט אביטל, העיתונאית רותי סיני ועו"ד שמואל שנהר. רכזת הוועדה היא העיתונאית רוני סרנט. הוועדה תדון בקרוב בהצעה לעיל, תביא אותה לדיון במועצת "אומץ" ותשמח לקיים דיון איתך ועם אנשי משרדך על ההצעה.

בכל הכבוד,

אריה אבנרי
יו"ר הנהלת אומ"ץ

העתק:

פליצ'ה (פנחס) פלד – מנכ"ל אומ"ץ

עו"ד גליה גבעולי - היועצת המשפטית להנהלת אומ"ץ

מזכירות אומ"ץ

עו"ד פרופ' מיכאל קורניאלדי- יו"ר המועצה הציבורית שליד אומ"ץ

עו"ד אל"מ (במיל) עודד פסנזון – היועץ המשפטי של המועצה הציבורית

רוני סרנט – מרכזת הוועדת לביקורת המדינה שליד המועצה

חברי הוועדה לביקורת המדינה שליד המועצה – קולט אביטל, דן יתום, רן כהן, רותי סיני, עו"ד שמואל שנהר